

Christophorus Waldorf Általános Iskola,
Gimnázium
és Alapfokú Művészeti Iskola

Pedagógiai program

*„A nevelésben három eszköz alkalmazható sikeresen: a büntetés, a
becsvágy felkeltése és a szeretet. Ami az első kettőt illeti, erről a
Waldorf-iskola lemond.”*

Dr. Rudolf Steiner

TARTALOMJEGYZÉK

AZ INTÉZMÉNY ADATAI	4
I. AZ ISKOLA RÖVID BEMUTATÁSA	5
A CHRISTOPHORUS WALDORF ISKOLA SZÜLETÉSI KÖRÜLMÉNYEINEK ÉS ELŐTÖRTÉNETÉNEK BEMUTATÁSA	5
II. A WALDORF-PEDAGÓGIA ALAPJÁN MŰKÖDŐ INTÉZMÉNYEK WALDORF-KERETTANTERVE, MINT A NEVELÉS-OKTATÁS TARTALMI KÉRDÉSEIRE VONATKOZÓ EGYEDI MEGOLDÁS, ILLETVE MINT AZ INTÉZMÉNY NEVELÉSI PROGRAMJÁNAK ÉS HELYI TANTERVÉNEK ALAPDOKUMENTUMA	8
III. AZ INTÉZMÉNY HELYI MEGOLDÁSAI A KERETTANTERV ÁLTAL KIJELÖLT KERETEK KÖZÖTT	9
IV. A PEDAGÓGIAI PROGRAM EGYÉB RÉSZEI	11
A) A TANULÓI FELVÉTEL ÉS ÁTVÉTEL HELYI SZABÁLYAI	11
B) A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK TANTÁRGYANKÉNTI, ÉVFOLYAMONKÉNTI KÖVETELMÉNYEI MÉRÉSEK	12
C) AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ISKOLAI TERV	17
D) A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATOKBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAI, EZEK GYAKORLÁSÁNAK RENDJE	21
E) A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI; A TANULÓK, SZÜLŐK/GONDVISELŐK ÉRTESETÉSÉVEL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK	21
F) A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE	24
V. AZ ISKOLA KÜLSŐ KAPCSOLATAINAK RENDJE, FORMÁJA, MÓDJA	31
FENNTARTÓVAL VALÓ KAPCSOLAT, FENNTARTÓ – ISKOLA EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK RENDJE	31
EGYÉB KÜLSŐ KAPCSOLATOK	31
ISKOLAORVOS, VÉDŐNŐ	32
TOVÁBBI KÜLSŐ KAPCSOLATOK	33
AZ OTTHONI, NAPKÖZIS, TANULÓSZOBAI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI	34
VI. ZÁRADÉK	36

AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Név: Christophorus Waldorf Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola

Rövid név: Christophorus Waldorf Iskola

Székhely: 1108 Budapest, Sibrik Miklós út 66-68.

OM azonosító: 203192

Fenntartó: Alkotó Élet Pedagógiai és Művelődési Egyesület

Cím: 1108 Budapest, Sibrik Miklós út 66-68.

I. AZ ISKOLA RÖVID BEMUTATÁSA

A Christophorus Waldorf Iskola születési körülményeinek és előtörténetének bemutatása

Intézményünk létrehozásának gondolata 2009 nyarán fogant meg egy pedagógus házaspárban; Koleszár Zsuzsanna és Türkössy Szilárd (akik mögött már számos, Waldorf-iskolában ledolgozott év állt), akkor várták első gyermekük megszületését.

Négy év múlva hozzákezdtek a szervezkedéshez: 2013 nyarán jelentették meg Pécel város lakosságához szóló felhívásukat, amelyben szándékukhoz társakat kerestek. Megkezdődött hát a szülői bázis toborzása. A plakátok kihelyezésével egyidejűleg létrejött egy blog és egy Facebook oldal is (Waldorf Pécelen). - Ezek az oldalak azóta is működnek, pontosabban a blogot nemrég felváltotta fenntartónk hivatalos oldala: (www.waldorfblog.hu).

Hirdetményeinkkel a korunkhoz valóban illő gyermeknevelést már a kezdetektől, az otthoni környezetben is támogatni szerettük volna. A kezdeményezők számára az első pillanattól fogva kiemelt fontosságú volt, hogy előtérbe kerüljön Rudolf Steiner neve, és az általa fémjelzett Waldorf-pedagógia széleskörű megismertetése. Alapvető fontosságúnak tartották – és tartjuk ma is -, az ennek bázisát alkotó szellemiséggel való foglalkozást.

Nem utolsó sorban világossá kell tennünk: mit jelent egy Waldorf-intézmény; hogyan fejlődnek itt a gyermekek; és mi szükséges ehhez minden szempontból. Azt akarjuk, hogy az emberek ezen információk birtokában szabadon és tudatosan választhassanak minket; valamint, hogy elébe menjünk későbbi esetleges félreértéseknek, konfliktusoknak.

A harmadik szakasz, a megvalósítás 2015 nyarán kezdődött el: Szent Mihály-napjára meghirdettük az első személyes találkozót. Az akkor jelen lévő kb. 20 család új komoly lendületet és erőt adott a kezdeményezésnek.

Az alapítók szülői körének összetétele a közös munka során, természetesen megváltozott. A rendszeres találkozók, a tájékozódás és a munka komolyodása fényt derített arra, ki mit gondol; ki hogyan képzei az intézmény létrejöttét, illetve az abban folyó pedagógiai munkát. Ennél fogva több olyan próbatétellel kellett megbirkóznunk, amelyek következtében elbúcsúztak tőlünk szülőtársak – sajnos, az elsőként megválasztott egyesületi vezetés 2/3-a is.

Több párhuzamos szálon dolgoztunk:

- ismerkedés a pedagógiával és az antropozófiával
- közösségépítés
- pedagógusok megtalálása
- feladatok meghatározása, „mandátumcsoportok” felállítása (pénzügy, épület, marketing, egyesületi vezetőség)
- kapcsolatok építése „kifelé”, találkozók, tárgyalások
- tájékoztatás, toborzás

- események szervezése (pl. megjelenés városi gyereknapon)
- a fizikai alapok kiépítése:
- fenntartó létrehozatala, a megfelelő működési forma meghatározása
- épületkeresés
- szabályozók áttekintése, jogi és Waldorf szempontoknak való megfelelés
- anyagi bázis kiépítése.

Ezek mentén épült – nem is lassan –, a közösségünk és a kezdeményezésünk. A feladatokat jobbra szabad vállalás alapján osztottuk ki, időnként felkéréssel. Az adott munkacsoportok vagy a vezetőség által előkészített ügyekben döntéseinket igyekeztünk mindig közösen, a teljes alapítói körrel meghozni. (Kiváló példa volt erre az egyesületünk nevének meghatározása: heteken át gondolkoztunk, egyeztettünk.)

Az induláskor kialakult vezérképhez tartjuk magunkat azóta is: **olyan Waldorf-intézményt (óvodát és általános iskolát) akarunk létrehozni és működtetni, amelynek alapja a Rudolf Steiner eredeti szándékai szerint megalkotott Waldorf-pedagógia; és amelyben olyan pedagógiai gyakorlat él, ami a lehető legtisztábban ehhez kapcsolódik, ezt valósítja meg - a kor szellemi, lelki és fizikai üzenetével, szükségletével összefüggésben.**

Mindezek megvalósulását sokan támogatták, és támogatják ma is: a Waldorf világ, a közösség ereje, és nem utolsósorban a szellemi világ lényei, akik napról-napra kísérik, ösztönzik kezdeményezésünk formálódását; segítik az akadályok elhárítását, a megoldások megtalálását; akik bennünk gondolkodnak, erőt és kitartást adnak, védelmet biztosítanak és kreatív erőket ébresztenek bennünk. Jelenlétük, támogatásuk minden pillanatban érezhető, észlelhető. Hála és köszönet munkájukért!

Szellemi, jogi és anyagi háttér:

- a szellemi vonatkozásokról fentebb kimerítően esett szó
- jogi kérdések, Dr. Németh Ágnes bevonásával
- anyagi: önkéntes hozzájárulás

Közösen határoztuk meg az egyesületi tagdíjat; azt, hogy miért van erre szükség; valamint azt is, hogy mire akarjuk költeni. Együtt beszéltük meg – figyelembe véve egymás anyagi helyzetét –, hogy mit tudunk vállalni.

- ezen felüli önkéntes hozzájárulások, valamint „tehermentesítés” az egyes költségek vonatkozásában
- fenntartó: egyesület (Alkotó Élet Pedagógiai és Művelődési Egyesület).

Azért ezt a formát választottuk, mert jogilag és anyagilag is ezt láttuk vállalhatónak, általunk kivitelezhetőnek. A nagyobb intézményi közösség kohézióját is inkább biztosítottuk; illetve olyan egyéb tevékenységekhez tartottuk alkalmasnak, amelyek nonprofit és feltétlenül az intézményünket támogató módon erősíthetik a működést. (Tehát például minimalizálja az egyéni hasznosítás lehetőségét az intézmény kárára, segítheti a közösség épülését a tevékenységei által, anyagi célú tevékenységeket folytathat az eredeti célkitűzésekhez kapcsolódóan stb.)

Az eddigi legnagyobb nehézségünk az épület megtalálása volt, amelyet közösségünk közös erővel oldott meg, sikeresen.

Támogatói megállapodást kötöttünk a Gödöllői Waldorf Iskolával. Felvettük a kapcsolatot a Sashalmi és a Kispesti Waldorf-iskolával, a Rákosmenti Waldorf Óvodával, valamint a Zuglói Waldorf Iskolával. Szeretnénk jó viszonyt ápolni a környék Waldorf-intézményeivel, támogatni kívánjuk egymás létét és munkáját, amennyiben alkalom adódik rá.

Más kezdeményezéseknek is segítettünk már: (Tamási és Kiskunhalasi Waldorf Kezdeményezés). Kapcsolatba kerültünk egyéb egyesületekkel, amelyek rokon gondolatot ápolnak (gyermeknevelés, gyógypedagógia).

Törekszünk felelősséggel gondolkodni, mind az intézmény, mind a résztvevő családok vonatkozásában. Ebbe beletartoznak az anyagi kérdések, a terhelhetőség, valamint a kockázat lehető legkisebb szinten tartása is. A jelenlegi tanári, szülői és fenntartói csapat képes a felmerülő feladatokat ellátni. Jó közösségi szellem, önzetlenség, szeretet, megbecsülés és őszinteség, ami jellemző ránk.

Megegyeztünk abban, hogy egyéb szociális megoldásokat is szükséges biztosítani egyes családok számára, gyermekeik jövőjét illetően. Rendszeresen történt ilyen felajánlás. Igyekszünk az anyagi és munka terhet megosztani egymással; figyelembe vesszük az egyéni képességeket, lehetőségeket. (A szükséges feladatokhoz eddig „érdekes módon” még mindig felbukkant a leginkább megfelelő társ. Minden felmerülő kérdésre szinte rögtön feleletet kaptunk.)

Erős akarattal, ugyanakkor mindenfajta görcsösség nélkül éljük a mindennapokat. Munkánkat örömmel és odaadással végezzük. Nem csak a feladatok, de a találkozóink, sikeres rendezvényeink is jó érzéssel töltenek el minket.

A közösség ezenkívül jó úton halad a Waldorf-pedagógia és szellemiségének megismerésében. Körvonalazódik, hogyan érvényesülhet a testvériség, hogy miként lehet odafigyelni egymásra, és hogyan lehet működtetni egy jövőbe mutató közösséget és intézményt.

Iskolánk felmenő rendszerben folyamatosan, évről-évre épül, bővül újabb osztályokkal, pedagógusokkal, családokkal. 2019-ben sikerült új épületet találni; és még abban az évben, Mihály-napján megtartottuk Alapköletételi ünnepségünket. Felemelő volt eddig minden pillanat!

Újabb mérföldkő volt a Tanári Kollégium 2022. december 15-i ülése, amikor döntés született a gimnázium megalapításáról. Bizakodóan tekintünk a jövőre.

**II. A WALDORF-PEDAGÓGIA ALAPJÁN MŰKÖDŐ
INTÉZMÉNYEK WALDORF-KERETTANTERVE, MINT A
NEVELÉS-OKTATÁS TARTALMI KÉRDÉSEIRE VONATKOZÓ
EGYEDI MEGOLDÁS, ILLETVE MINT AZ INTÉZMÉNY
NEVELÉSI PROGRAMJÁNAK ÉS HELYI TANTERVÉNEK
ALAPDOKUMENTUMA**

| Az itt jelzett dokumentum mellékletként csatolva.

III. AZ INTÉZMÉNY HELYI MEGOLDÁSAI A KERETTANTERV ÁLTAL KIJELÖLT KERETEK KÖZÖTT

1. A tanterv egészére vonatkozó általános szempontok

- *A különböző tantárgyak integrációja és a témakörök egymás közötti átcsoportosítása lehetőségével a 2022-2023. tanévben nem élünk. Későbbi megfontolások jogát azonban fenntartjuk, a felmenő rendszerű kiépülés közben felmerülő szükségletek szerint.*
- *A tantárgyak kerettantervben szereplő megjelöléseit nem módosítjuk.*
- *Az egyes tantárgyakhoz javasolt időkereteket a tanéven belül megtartjuk, illetve tanévek közötti átcsoportosítással 2022-2023. tanévben nem élünk.*
- *Iskolánkban az 1-8. évfolyamon szabadon választható tantárgyak:*
 - *szabadvallás*
 - *agyagozás*
 - *kertművelés**9-12. évfolyamon:*
 - *szabadvallás*
 - *agyagozás*
 - *gazdasági ismeretek*
 - *társadalmi- és állampolgári ismeretek*
 - *fakultációs órák*
 - *mozgóképkultúra, médiaismeret*
 - *12. évfolyamon: filozófia*

2. Az egyes szaktárgyakra vonatkozóan

Nyelvoktatás

- *Iskolánkban első osztálytól kezdődően, a Kerettanterv által megadott óraszámok szerint, minden osztályfokon 2 idegen nyelv oktatása zajlik:*
 - *angol*
 - *német*

Művészetoktatás

- *A kézművesség tantárgy keretében, a tanterv óraszámai szerint, fafaragást vezetünk be 5. osztálytól.*

Kertművelés

- *A Kertművelés tantárgy az iskola lehetőségeinek függvényében projekt-szerűen is megszervezhető, óraszámai az évfolyamok között átcsoportosíthatóak.*

Testnevelés

Az 1-8. osztályokban a kötelező mozgás órákon (testnevelés, euritmia) kívül kötelezően választható testmozgás formák, törekedve, hogy lehetőség szerint a főoktatást követő 30 perces nagyszünetben legyenek megtartva, amennyiben az lehetséges:

- *vezetett (népi játékok, Bothmer-játékok) és szabad udvari játékok*
- *ugrálókötelezés (egyéni és csoportos)*
- *futás, fogócska*
- *bizalomjátékok*
- *kerti munka*
- *természetjárás*

A Magyar Waldorf Szövetség szakmai szervezetének jóváhagyásával a szabadon választható órakeret terhére bevezetett tantárgyak:

Nem vezettünk be a Waldorf Kerettantervben nem szereplő tantárgyakat.

Digitális kultúra

7. és 8. évfolyamon az osztálytanítók és a szaktanárok döntése alapján vagy tömbösítve, vagy más tantárgyakba integráltan vezetjük be a tantárgy tanítását, a gimnáziumban szakórákban történik.

Gyakorlatok a 9-12. évfolyamon:

A gyakorlatok rendje iskolánkban

9. osztály: mezőgazdasági gyakorlat

10. osztály: földmérés vagy erdészeti gyakorlat

11. osztály: szociális gyakorlat

12. osztály: szakmai gyakorlat

IV. A PEDAGÓGIAI PROGRAM EGYÉB RÉSZEI

a) A tanulói felvétel és átvétel helyi szabályai

1. Felvétel az első osztályba

A Waldorf-iskola nem kötelező felvételt biztosító iskola. Az első osztályok kialakítását a leendő osztálytanító és az iskolában tanító tanárok közösen végzik. Az induló osztályok létszáma ideális esetben 26–30 között változik.

A Waldorf-iskolák az adott intézmény iránt érdeklődő szülők számára a beiratkozási időszak előtt több hónappal előadás-sorozatot indítanak. Ezeket a tanári kollégium tagjai, szülők, illetve a gazdasági vezető tartja. Az előadók a Waldorf-pedagógia alapelveinek, fő irányvonalainak ismertetése mellett ilyenkor betekintést nyújtanak a pedagógia szellemi hátterébe, a módszertanába, az iskola életének jellegzetességeibe. Ezt követően a szülők jelentkezési lapot töltenek ki, melyen a megadott kérdések alapján részletesen le kell írniuk gyermekük eddigi fejlődését, és indokolniuk kell az iskolánkba való jelentkezésüket (anamnézis). Az utolsó beszélgetésen lehetőség szerint a tanári kollégium bemutatja a leendő osztálytanítót.

2. A felvételi menete:

- A szülők jelentkezhetnek személyesen, levélben, telefonon (iskolatitkár).
- anamnézis, + egy gyermekről való aktuális fénykép leadása
- Az óvodából az iskolaérettségi papírt (esetleg nevelési tanácsadó szakvéleményt) a szülők a felvételi során be kell, hogy mutassák
- A jelentkezőket a felvételi napokon, előre leegyeztetve, 5-6 fős csoportokba beosztjuk – így a gyermekek szociális viselkedése is megfigyelhető lesz.
- A gyermekeket a leendő tanítója (amennyiben még nincs, egy arra kiválasztott pedagógus) bekíséri az előre előkészített terembe és ott egy mese történései alapján, játékos feladatok keretében történik meg a felvételi.
- A szülők eközben egy másik tanteremben tájékoztatást kapnak a Tanári Kollégium egy pedagógusától.
- A gyermek felvételijén jelen van a felvételi csoport, melynek tagjai az osztálytanító, és 2-3 tanár, akik közül legalább egy lehetőség szerint Extra Lesson képesítéssel rendelkező pedagógus, vagy egyéb az iskolához kötődő terapeuta.
- Ha szükséges, később az osztálytanító egyéni időpontban ismételt felvételi beszélgetést szervezhet azokkal a családokkal, akik irányában nem alakult ki egyértelmű döntés.

A gyerekek számára szervezett játékos ismerkedés és a szülőkkel folytatott beszélgetés során az első osztály összeállításáért felelős tanári csoport igyekszik minél pontosabb képet kialakítani a gyermekekről, a szülőkről, a családokban kialakult szülő-

gyermek kapcsolatról. Részletesen áttanulmányozzák a beadott jelentkezési lapokat, ez által alakul ki a beszélgetés váza, amelyben a szülők részletesen beszélhetnek gyermekükről, kifejthetik azokat a fontos momentumokat, amelyeket a jelentkezési lapon nem állt módjukban részletezni; a tanárok pedig olyan kérdéseket vehetnek fel, melyek a beadott anyag alapján lényegesnek tűnnek. Természetesen a szülők is feltesznek olyan kérdéseket, melyekre az előadások alapján nem sikerült választ kapniuk.

A gyermekek számára szervezett játékos ismerkedésen a foglalkozáson részt vevő pedagógusoknak alkalmuk van az iskolába jelentkező gyermekek alaposabb megismerésére. A személyes találkozók végén a tanárok összegzik tapasztalataikat, és összeállítják az osztályt. A felvételre javasolt gyermekeket a Tanári Kollégium egyetértésével vesszük fel az osztályba.

A leendő osztálytanító lehetőség szerint ellátogat a különböző óvodai csoportokba is, hogy eljövendő tanítványait az óvodai tevékenységen belül is megismerhesse.

A felvételi eredményekről a szülőket írásban és elektronikusan értesítjük legkésőbb a beiskolázási időpont előtti héten.

3. Felvétel a magasabb osztályokba

Rendszeresen előfordul, hogy a tanév közben, vagy az új tanév kezdetén jelentkeznek szülők felvételi kérelemmel. Ilyen esetben az osztálytanító beszélgetést szervez a gyermek szüleiével. Ha ez alapján úgy ítéli meg, hogy folytatható a felvételi, a jelentkező gyermek egy ún. próbahétre az osztály tanulója lesz. Ez alapján az osztálytanító az osztályban tanító kollégáival együtt mérlegeli, hogy az osztály be tudja-e fogadni a gyermeket. A felvételtől az osztálytanító és a szaktanárok javaslata alapján a Tanári Kollégium hoz döntést.

4. Felvételi eljárás az iskola kilencedik osztályába

A felvételi eljárás megszervezéséért a leendő 9. osztály osztálykísérője (mentora) a felelős. A felvételi eljárás a rendeletben meghatározott központi felvételi rendszer keretein zajlik.

A felvételi eljárást a törvényben meghatározott időkereten belül kell lefolytatni. A hivatalos és az iskolánkban használt jelentkezési lapot is ki kell tölteni.

Saját nyolcadik évfolyamot végzett tanulóink számára

- Minden tanulót és az érintett szülőket egyéni beszélgetésekre kell meghívni.
- A beszélgetésekből ki kell derülnie, hogy mind a gyermek, mind a szülők részéről a továbbiakban is egyértelmű elkötelezettség van a Waldorf-pedagógia és az iskola felé.
- A felvételi beszélgetés során az addigi együttműködés éveinek tapasztalatait kell megbeszélni a leendő osztálykísérő/mentor jelenlétében.
- Nem megfelelő tanulmányi eredmény vagy magatartási problémák estén a mentor javasolhatja más iskolatípus választását a tanuló számára.

Más iskolából történő jelentkezés esetén

Minden gyermeket és az érintett szülőket egyéni beszélgetésekre kell meghívni. A beszélgetésekből ki kell derülnie, hogy mind a gyermek, mind a szülők részéről egyértelmű elkötelezettség van a Waldorf pedagógia felé.

Gimnáziumba való jelentkezés/átvétel tanév közben

A felvételi eljárás megszervezése hasonlóképpen történik, mint a kilencedik évfolyamba való jelentkezéskor. A jelentkezés megszervezéséért azonban az érintett osztály mentora a felelős.

b) A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei

Mivel az iskolánk 1-8. osztályában nincsen osztályozás, nincsen egy a gyerekektől független elvárási rendszer, így bukás, osztályismétlés sincsen. Minden gyermek haladását saját képességei arányában értékeljük. A felsőbb osztályba lépés feltétele az előző osztály kijárása. A hiányzások, betegségek a Waldorf-iskolában minimálisak. (Talán a lelki terhek minimalizálása miatt.) Így általában a mulasztott órák száma sem indokol osztályismétlést.

A tanítási-tanulási folyamatot úgy irányítjuk, hogy a tantervben meghatározott tananyagot minden ép értelmű gyerek el tudja sajátítani a tanév végére.

Ha valamely okból kifolyólag mégsem léphet a gyermek következő osztályba (pl. hiányzás mértéke), a Tanári Kollégium külön engedélyével lehetőség van évismétlésre, amennyiben az érintett osztálytanítók azt a gyermek fejlődését támogató intézkedésnek látják.

Továbbá, amennyiben a tanuló adott évfolyamra vetített teljesítménye vagy egy esetleges másik iskolából való érkezés azt indokolja, a Tanári Kollégiumnak lehetősége van mérlegelni, hogy milyen formában kíván ún. „osztályozó vizsgát”, „pótvizsgát” előírni (pl. tanuló valamilyen tantárgy követelményeit nem vagy nem megfelelően teljesítette, másik iskolából való átvétel, tartós hiányzás betegség miatt, stb.), adott tanuló esetében; milyen feltételekkel, tartalmakkal kívánja ezen hiányosságok kiigazítását elérni. Minden ilyen esetet a Tanári Kollégium a tanári konferenciákon egyedileg tekint át, mérlegel és ír elő, a szülők és az osztálytanító/szaktanárok meghallgatásával.

Itt kell még megemlíteni a **művészetoktatás záróvizsgáját**, mint művészeti alapvizsgát. Iskolánkban a mindenkor 8. osztály és 12. osztály végén, záróvizsgaként ún. „éves munka előadást” szervezünk, mely előadás a nyolcadik és tizenkettedik évben kivitelezendő, hónapokig tartó és így a tanév nagyobb részét átívelő, szabadon választott, de a Tanári Kollégium által jóváhagyott téma kutatását, gyűjtőmunkáját, kidolgozását és dokumentálását jelentő feladat zárása. Ennek a vizsgának része egy az éves munka témájához szervesen kapcsolódó művészeti/gyakorlati munka bemutatása.

A 13. évfolyamon a tanulók érettségi vizsgát tesznek, melynek lebonyolítását államilag kiadott rendelet szabályozza.

Választható érettségi vizsgatárgyak, amelyekből a tanulók közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítését az iskola kötelezően vállalja:

A középszintű érettségire az alábbi tárgyakból biztosítunk minden évben felkészítést kötelezően: történelem, matematika, magyar, angol. Kötelezően, ha igény van rá: biológia, földrajz, informatika, német.

A tanulók milyen helyi tantervi követelmények teljesítése mellett érettségi vizsgát tehetnek: fizika, művészet, dráma, ének, testnevelés, kémia.

Tantervi követelmények: a tantervben megfogalmazott követelmények évfolyamonként és tárgyanként

Az egyes érettségi vizsgatárgyakból a középszintű érettségi vizsga témakörei

Az érettségi vizsga részletes követelményei:

2020-as Nat-ra épülő vizsgakövetelmények:

https://www.oktatas.hu/koznevelés/erettségi/kozismereti_vizsgatargyak_2024to

1

A szöveges értékelésnek érdemjeggyé történő átváltásának elve 1-4. osztályban, minden tantárgy esetén

- *A helyi tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket biztosan teljesítette. (5)*
- *A helyi tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket elérte. (4)*
- *A helyi tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket részben teljesítette. (3)*
- *A tovább lépéshez minimálisan szükséges elvárt eredményeket elérte. (2)*

A szöveges értékelésnek érdemjeggyé történő átváltásának elve a felsőbb osztályokban

5-8. évfolyam

Ezek az osztályfokokon a tanító irányítása mellett egyre nagyobb hangsúlyt kap a tanulók önálló feladatvégzése, problémamegoldási képessége. Minél hatékonyabban, minél aktívabban és figyelmesebben vesznek részt a tanítási-tanulási folyamatban az évek során, a megfelelő tanulási eredmények elérése mellett annál inkább képesek egyre növekvő mértékben önállóan cselekedni, döntéseket hozni, kutatómunkát végezni, összegezni, csoportosítani, megfogalmazni, dramatizálni, ... stb.

A szöveges értékelésnek érdemjeggyé történő átváltásának elve az 5-8. évfolyamokon, minden tantárgy esetében

- *A helyi tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket biztosan teljesítette, és biztonsággal képes egyéni vagy csoportos önálló munkában részt venni. (5)*
- *A helyi tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket elérte, és kevés segítséggel képes egyéni vagy csoportos önálló munkában részt venni. (4)*
- *A helyi tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket részben teljesítette, és nagyobb mértékű segítséggel képes egyéni vagy csoportos önálló munkában részt venni. (3)*

– A tovább lépéshez minimálisan szükséges elvárt eredményeket elérte, és nehezen, sok segítséggel képes egyéni vagy csoportos önálló munkában részt venni. (2)

A félévi értesítőben, illetve az évvégi részletes szöveges bizonyítványban a pedagógusok a fenti elvekkel összhangban lévő kifejezéseket, jelzőket használnak a tanulók teljesítményének értékelésére, amelyek meghatározóak a szöveges értékelésnek érdemjegyekre történő átváltásakor.

9-10. évfolyam

A 9. és a 10. osztályban a szöveges értékelés érdemjegyre átváltása megegyezik az első nyolc évfolyam gyakorlatával. E két évfolyamon még több kis-és nagydolgozatok, epocha- és témazárók írása, kiselőadások, beszámolók, projektmunkák adnak lehetőséget a szöveges, illetve a százalékos értékelésre.

A szöveges értékelésnek érdemjeggyé történő átváltásának elve az 5-10. évfolyamokon:

A helyi tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket biztosan teljesítette, és biztonsággal képes egyéni vagy csoportos önálló munkában részt venni. (5) – A helyi tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket elérte, és kevés segítséggel képes egyéni vagy csoportos önálló munkában részt venni. (4) – A helyi tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket részben teljesítette, és nagyobb mértékű segítséggel képes egyéni vagy csoportos önálló munkában részt venni. (3) – A továbblépéshez minimálisan szükséges elvárt eredményeket elérte, és nehezen, sok segítséggel képes egyéni vagy csoportos önálló munkában részt venni. (2)

A félévi értesítőben, illetve az évvégi részletes szöveges bizonyítványban a pedagógusok a fenti elvekkel összhangban lévő kifejezéseket, jelzőket használnak a tanulók teljesítményének értékelésére, amelyek meghatározóak a szöveges értékelésnek érdemjegyekre történő átváltásakor.

11-12. évfolyam

Pedagógiai alapelvünkéből következően a formaív értékelést nem minden esetben fordítjuk le osztályzatokra, csak a nagyobb tanulási szakaszokat /epochákat/ lezárandó, összefoglaló tudásszintmérő tesztek, dolgozatok, epochazárók, szóbeli beszámolók, vizsgák értékelését. Ezekben az évfolyamokon érvényesülhet az érdemjegyekkel történő minősítés (az ötfokú skála), mivel ez esetben a tanuló teljesítményét nem önmagához, hanem már társai teljesítményéhez, illetve a tantervi követelményrendszerhez mérjük. A 11. és 12. évfolyam tanulói a fenti elvek alapján osztályzatot is kapnak. A tanulók teljesítményének értékelése során meg kell vizsgálni, milyen mértékben sajátította el az új ismereteket, birtokába jutott-e az ismeret-, és tapasztalatszerzés aktuális formáinak, képes-e a szerzett tapasztalatok, ismeretek elvárt alkalmazására és bemutatására. Hol tart, illetve hová jutott el a fejlesztett szociális és individuális képességek tekintetében és a többi, adott tantárgy által ápolat kulcskompetenciához tartozó képességek, készségek terén. A szummatív értékelés során a tantárgyi tartalom válik dominánssá, mely a korábbi évfolyamokon is megjelenhetett már százalékos formában kifejezve. A

százalékos értékeknek a záróvizsgák rendjéhez igazodó átváltásával születhetnek meg az osztályzatok.

Az írásbeli, szóbeli számonkérés és beszámoltatás rendje: a tanulók ellenőrzése és értékelése év közben

- a hónapünnepeken számot adnak az elmúlt időszakban tanultakról
- füzetek ellenőrzése
- szóbeli ismétlések
- szóbeli kiselőadások (életkorhoz igazítottan)
- írásbeli tudáspróbák és epochazáró dolgozatok (életkorhoz igazítottan)

A tanulók fejlődését, tudását szöveges értékeléssel végezzük az egyes tanévek végén. Ezzel a következő célokat szeretnénk elérni:

- Megelőzni az iskolai osztályzás miatti szorongás - egyes kirívó esetekben neurózis kialakulását.
- Megelőzni az esetleges gyengébb osztályzatok miatt a gyermekek negatív „én” - képének kialakulását.
- Elkerülni az egészséges személyiség fejlődést károsító versenyhelyzetet.
- Biztosítani a valamilyen szempontból lassabban fejlődő tanulók számára a felzárkózás lehetőségét.
- Elősegíteni a gyermekek egyre jobb önismeretét.
- Elősegíteni a pedagógusok és szülők mélyebb gyermekismeretét.
- Elkerülése a gyermekek definíciószerű meghatározását, helyette árnyaltabb jellemzés, jellemrajz.

A tanulói teljesítmények szöveges értékelése

A Waldorf-iskola rendszeres szóbeli és szöveges írásbeli értékelést ad minden tanuló fejlődéséről minden életkorban, osztályzást nem alkalmaz. A tanév végén kiadott szöveges értékelés minden tanuló esetében a teljes tanévi munkát és fejlődést általában és tárgyanként is részletezve tartalmazó egyénre szabott, részletes értékelés, amelyben a tanuló teljesítményének leírása mellett fejlődését is értékelik és elismerik, impulzusokat adnak a további munkához.

A Waldorf-pedagógiában általánosan alkalmazott szöveges értékelés tudatosan kiépített gyakorlata az első osztálytól a nyolcadikig egyik alapvető nevelési eszköze az iskolának. A szöveges értékelést a Waldorf-pedagógia olyan kulcsfontosságú alapelvnek tekinti, amelynek maradéktalan érvényesülése nem szülői, tanulói választás kérdése, ezért a szöveges értékeléstől csak kivételesen, iskolaváltás és továbbtanulás esetén tér el. Az első nyolc évfolyamon a gyermekek lényét megragadó minél érzékenyebb általános pedagógiai jellemzés és szaktárgyi értékelések alkotják. A jellemzésnek – természetesen érzelemtől nem mentes – szabatos mondatokban

megfogalmazott pontos leírásnak kell lennie. Ezekkel összhangban a szaktárgyi értékeléseknél is fontos az iránymutató tárgyilagosság: az elvégzett éves munka tartalmi összefoglalója után következik az egyéni munka értékelése. A szubjektív és objektív látásmód közötti helyes arányok megtalálása döntő jelentőségű. A kilencedik évfolyamtól szaktárgyi értékelésekből tevődik össze a bizonyítvány. A Waldorf-iskola az első négy évfolyamon a készség-, képességfejlesztést helyezi előtérbe, ezért nem alkalmaz normatív értékelést, kizárólag folyamat- és fejlesztő értékelést végez. Ennek része az évközi szóbeli és/vagy írásbeli értékelés, és a szülőkkel való beszélgetés és az év végi szöveges bizonyítvány. Az 1-4. évfolyamon az értékelések egyrészt a tanév során gyakorolt és megszerzett készségek, képességek, a megszerzett procedurális és deklaratív tudás fejlődési leírását tartalmazzák, másrészt megmutatják a képességek fejlődésének-fejlesztésének jövőbeli irányát. Ez árnyaltabb, individuálisan differenciált (egyéniessített) megközelítést tesz lehetővé, mint az ötfokú skála. Hátterében az a pedagógiai megfontolás áll, hogy a Waldorf-pedagógia támogatja az emberi sokszínűséget, minden tanulót egyformán értékesnek tekint, függetlenül azok képességeitől és teljesítményétől. Alsóbb osztály fokokon hangsúlyozottan a szülőknek szól a bizonyítvány.

Fontos eleme az év végi értékelésnek a **bizonyítványkép és bizonyítványvers**. Első rész a bizonyítványvers, amely nagy gonddal megformált pedagógiai tapintatot tükröző tanítói alkotás. A vers képeivel, gondolataival, elrejtett bölcsességekkel, ritmusával segíti a gyermeket valamely a temperamentumából fakadó, vagy viselkedésbeli, lelki nehézség leküzdésében. E verset a gyermek a következő tanévben minden héten, a hétnek azon a napján, amikor született, elmondja. A vers által ábrázolt kép megjelenésének rendszeres ismétlődése segít a gyermeknek a versben leírt tulajdonságát fejleszteni. A szöveges rész fejlődési képet ad, amit az egyes tantárgyakon keresztül a gyermek tudásában, készségeiben, képességeiben a többiekkel való kapcsolatának alakulásában, munkához való viszonyában tapasztalt a tanár. Ezen írások elsősorban nem a hiányosságokat, hanem az elért eredményeket és a további teendők útját hivatottak megmutatni. Nem is a tanulónak, hanem kizárólag a szülőknek szól.

A 8. osztályos éves munka minősítése, mely egyben a művészeti alapvizsga is szerepel a szöveges értékelésben. A 12. év végi Waldorf diplomamunka konzulens által írt szöveges értékelését külön kapják meg a diákok. Az állami bizonyítványban pecsét igazolja, hogy a pedagógiai programunk alapján szöveges értékelést adunk, illetve amennyiben a tanuló továbbhaladásához szükséges a szöveges értékelést érdemjegyekre váltjuk, melyet mellékletben csatolunk az állami bizonyítványba.

Az érettségit tett tanulók érettségi bizonyítványt kapnak.

A magatartás és szorgalom értékelése a bizonyítvány általános leírása elemeként jelenik meg. A jutalmazást - ami a folyamatértékelés része - az általános és különböző fokozatú dicséret váltja ki.

A jogszabályban meghatározott félévi értékelés egyszerű, rövid szöveges értékelés a félév epocháinak és szakóráinak munkájáról. **A félévi értékelés** ugyanúgy, mint az év végi szöveges értékelés több részből áll: a magatartás és szorgalom osztályzat helyett a szülők olyan leírást kapnak kézhez, amelyből tájékozódhatnak arról, hogyan

alakult az adott tanévben gyermekük gondolkodási, akarati és szociális életének fejlődése. A bizonyítvány többi részében a tanulók egy-egy tantárgyban elért eredményeit, esetleges hiányosságait írjuk le. Ez az értékelés azonban az elmúlt tanévre vonatkozik, s a gyermeknek szüksége van útmutatásra is, hogy tudja, hogyan haladjon tovább, mit kell neki tennie optimális fejlődése érdekében. Hagyományos iskolába távozáskor, szükség esetén, a szöveges értékelés átváltható osztályzatra.

A Waldorf-iskolákban nincs osztályozás, ami nem azt jelenti, hogy értékelés sincs. Pedagógiai szempontból a fejlesztő értékelést tartjuk megfelelőnek a gyermekek számára, így az értékelés nem frusztráció, hanem a segítség eszköze lehet. Az érdemjegyek megszerzése helyett a tudás megszerzése a cél. Alsó osztályosoknál sokat jelent a mosoly, a bólintás, a tanár lényéből áradó jóindulat, figyelem és a megerősítés. Ez az értékelés napi, sőt órai szintű. Alapja a tanító és a gyermek szoros kapcsolata. A szülők számára sem kell az adminisztratív jelzés, hiszen gyakori a találkozás a szülői esteken, fogadóórákon. Felsőbb osztályokban szintén megmarad ez a közvetlen metakommunikatív viszony, azonban egyre fontosabbá válik az a kérdés, hogy a tananyag elsajátításában hol tart a gyerek. Ezért a középtagozaton (4-8.o.) epochazáró dolgozatok írására kerülhet sor, az osztálytanító dönti el, melyik évfolyamtól kezdődően. A 3-5 hetes epocha végén felkészülnek a gyermekek egy összefoglaló dolgozat megírására, melyet általában százalékosan értékelünk. Számonkérés természetesen közben is van, hol naponta, hol kisebb egységekben, szóban, írásban is. Ilyenkor a tanár korrigál, egy-egy tényt újból hangsúlyoz, vagy felhívja bizonyos vonatkozásokra a figyelmet. A dolgozat javításakor a tanár nemcsak pipákat, hiányjeleket ír, hanem odairja, hogy mi hiányzik. Ezt a gyermekektől újból (új felkészülési idő után) számonkérheti. Cél: a megtanulás és a megértés. A dolgozat végére rövid szöveges értékelést írhat. A gyengébb eredmény is nagyon dicsérendő, ha az előzményekhez, vagy a képességekhez képest fejlődést mutató, vagy kimagasló a teljesítmény. A gyermekek hálásak, megkönnyebbülnek, és új energiával indulnak az ismétlésnek. És persze közben tudják, hogy nincs kibúvó.

Szóbeli kiselőadások, írásbeli tudáspróbák és epochazáró dolgozatok

Az itt említettek akkor kerülnek bevezetésre, amikor a tanulók az arra való érettséget megszerezték, amikor azt osztálytanítójuk és szaktanáraik erre elérkezettnek látják az időt. Jellemzően a 3-4. évfolyamon kerülnek bevezetésre első megnyilvánulási formáik. Célja a szorongás, teljesítményszorongás elkerülése, a motiváció és a belső erő kialakítása, növelése, fenntartása, a jó hangulatú szembesülés az addigi teljesítménnyel és megszerzett tudás jellemzőivel.

Törekszünk arra, hogy a visszajelzések támogatóak, motiválóak legyenek, ne legyenek kategorizálóak vagy megbélyegzőek, ill. legyenek összhangban az életkori sajátosságok mellett a tananyag már megszerzett szintjeivel. (Pl. tudáspróbákat nem értékelünk jeggyel, de még százalékosan sem, amíg a tanulók a százalékszámítást nem tanulták.)

Mérések

Részvétel az országos digitális kompetenciamérésekben

Az országos digitális kompetenciamérésen levő részvételhez az iskola vezetősége gondoskodik arról, hogy a megfelelő időben rendelkezésre álljon minden eszköz (laptop, fülhallgató, számológép,...stb.), olyan pedagógus, aki a kompetenciamérés napján az illető osztályban tartózkodik, a kompetenciamérést levezeti, annak zavartalan lebonyolításáról gondoskodik. Az illető tanár helyettesítéséről a többi osztályban a helyettesítésért felelő tanár gondoskodik.

Második osztályos gyermekek képességeinek mérése, lehetőség szerint

Azt méri, hogy kialakultak-e azok a mozgásos képességek, melyeknek az első hét életévben ki kell alakulniuk: testséma, téri tájékozódás, laterális és dominancia. Vizsgálja a látási és hallási területeket, figyelem és emlékezet állapotát. Ezek elsősorban mozgásos és rajzos feladatok. Ezek között vannak egyénileg és csoportban végezhető feladatok. Lehetőség szerint szakember, pl. Extra Lesson gyógypedagógus (és/vagy a körülmények szerint fejlesztő pedagógus, osztálytanító, szaktanár, iskolapszichológus, iskolaorvos) végzi a vizsgálatot.

c) *Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv*

1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók

- megismerjék az elsősegélynyújtás fogalmát,
- felismerjék a veszélyhelyzeteket,
- megismerjék a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit,
- elsajátítsák a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat,
- megismerkedjenek a mentőszolgálat működésével, elsajátítsák a mentő hívásának módját

2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai feladatok:

- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten foglalkozzanak a legfontosabb elsősegély-nyújtási alapismeretekkel a tanórai és a tanórán kívüli egyéb foglalkozások keretében,
- a tanulóknak az alapvető elsősegély-nyújtási módok bemutatása, gyakorlásuk
- elsősegélynyújtásra kiképzett pedagógus jelenléte az iskolában, és a pedagógusok elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésen való részvételének támogatása
- iskolai elsősegélyhely, elsősegélynyújtó felszerelések biztosítása, tanulókkal való megismertetése

3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását szolgáló iskolai tevékenységek

a) az egyes tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó ismeretek:

Tantárgy	Elsősegély-nyújtási alapismeret
természetismeret, biológia	sérülések ellátása, allergiás tünetek, kezelése, vérzések csillapítása, légzési akadályok elhárítása, rovarcsípések enyhítése, újraélesztés alapfogásai
kémia, fizika	vegyszerek és mérgek hatásai, forrázás veszélyei és kezelése, égési sérülések és azok ellátása, gázok okozta mérgezés tünetei és a segítségnyújtás módja
mozgás és testnevelés, dráma	esés, húzódás, rándulás, ficam tünetei és kezelése, teendők komolyabb sportsérülések esetén
vizuális kultúra: festés, rajz-grafika	festékek, ragasztók káros hatásai és tünetei
informatika	számítógép káros hatásai és a felelős használat elsajátításának módja
kertművelés, kézművesség	szerszámok, eszközök sérülésveszélyei, a sérülések ellátása
zene	hangszálak sérülései és a probléma megelőzése

b) osztályfőnöki órák keretében feldolgozott elsősegély-nyújtási alapok

5-8. évfolyamokon

– minden évfolyamon rendszeresen felmerülő témák, projektek az életkori sajátosságokhoz igazítottan: nemű felvilágosítás, médiaismeret – a szemléletformáló alkalmak célja a tudatos hozzáállás kialakítása és a káros következmények kezelése,

– évente egyszer az iskolaorvos, védőnő bevonásával szervezeten, különösen a következő témákban: segítségnyújtás és teendők közlekedési és egyéb balesetek esetén, a mentőszolgálat működése, mentő hívásának módja

9-12. évfolyamokon rendszeresen a következő témákban:

- drogprevenció (tudatmódosító- és kábító szerek hatása, használatuk veszélyei),
- egyéb függőségek veszélyei és kezelése, például: cigaretta, alkohol, játék, virtuális világ

c) tanórán kívüli egyéb foglalkozások szervezése

- egészségneveléssel, egészségvédelemmel foglalkozó szakkör, témanap keretében elsősegély-nyújtási alapismeretekkel való foglalkozás

A foglalkozások vezetői: az intézmény pedagógusai és diákjai, kortárs segítők, meghívott szakemberek, együttműködő szervezetek.

d) A tanulóknak az intézményi döntési folyamatokban való részvételi jogai, ezek gyakorlásának rendje

Diákkörök és diákönkormányzatok

Diákkörök

A tanulók közös tevékenységük megszervezésére a házirendben meghatározottak szerint diákköröket hozhatnak létre. A diákkörök létrejöttét és működését a Tanári Kollégium segíti. A diákkörök – a Tanári Kollégium véleményének meghallgatásával – döntenek saját közösségi életük tervezésében, szervezésében, tisztségviselőik megválasztásában, és képviseltethetik magukat a diákönkormányzatban.

Diákönkormányzat

A tanulók és diákköreik diákönkormányzatot hozhatnak létre. A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed, alapvető feladata a tanulói érdekképviselet, önszerveződés megvalósítása, az Iskola döntési folyamataiban való részvétel. A diákönkormányzat munkáját e feladatra kijelölt pedagógus segíti, akit a diákönkormányzat javaslatára a Tanári Kollégium bíz meg ötéves időtartamra. A Tanári Kollégium rendszeresen tájékozódik a diákönkormányzat munkáját támogató tanártól a diákönkormányzat működéséről.

A diákönkormányzat a Tanári Kollégium véleményének kikérésével *dönt*: saját működéséről, a működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról, hatáskörei gyakorlásáról, tájékoztatási rendszeréről, egy tanítás nélküli munkanap programjáról.

Véleményét ki kell kérni (és a kérdések tárgyalására képviselőjét meg kell hívni):

- az SzMSz jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt, az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,

- a házirend elfogadása előtt,
- a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
- az iskolai sportkör működési rendjének megállapításához,
- az egyéb foglalkozások formáinak meghatározásához,
- a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához,
- az SzMSz-ben meghatározott ügyekben.

A diákönkormányzat *javaslatot tehet és véleményt nyilváníthat* az Iskola működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

A diákönkormányzat működését saját szervezeti és működési szabályzata határozza meg, amelyet a választó tanulóközösség – a Tanári Kollégium jóváhagyásával – fogad el. Testületét az osztályonként delegált tanuló alkotja, tisztségviselőit maga választja SzMSz-e rendelkezései szerint, jogosítványait tisztségviselői útján gyakorolja. A diákönkormányzat felnőtt vezetője a Tanári Kollégium által megbízott segítő pedagógus.

Diákközgyűlés

Évente egyszer a tanulók tájékoztatására diákközgyűlés összehívását kezdeményezheti a diákönkormányzat vezetője. A közgyűlést a Tanári Kollégium hívja össze a napirendi pontok nyilvánosságra hozatalával.

Diákönkormányzat, diákkörök működési feltételei

A diákönkormányzat és a diákkörök az Iskola berendezéseit, termeit térítés nélkül igénybe vehetik, ha ez az iskolai oktatást nem zavarja. A diákönkormányzat önálló bevételét képezi az általa szervezett rendezvények haszna, rendszeres pénzügyi forrása. Egyébként a diákönkormányzat, diákkörök működéséhez szükséges pénzügyi forrásokat az Iskola az éves költségvetésében irányozza elő. A diákönkormányzat rendelkezésére álló pénzeszközök felhasználásáról az elvégzendő feladatokat mérlegelve a diákközgyűlés dönt, a pénzügyi döntések végrehajtását az elnök és a segítő tanár együttesen végzi. A diákönkormányzat támogatást nyújthat a tanulóknak, méltánylást érdemlő esetekben (szociális rászorultság, versenyen való részvétel, tanulmányút stb.).

Iskolaszékkal való kapcsolattartás

Iskolaszék

Az Iskolában a nevelő és oktató munka segítése, a Tanári Kollégium, a szülők, a tanulók és az intézményfenntartó együttműködésének előmozdítására iskolaszék működhet. Az iskolaszékbe azonos számú képviselőt választ: a Tanári Kollégium, a Szülői Kollégium (ha nincs szülői szervezet, akkor: az iskolában tanuló gyermekek szülei), a diákönkormányzat (ha nincs: az iskolában tanulók), a fenntartó 1 fővel képviselteti magát.

Az iskolaszék *döntési jogkörébe* tartozik:

- a működési rendjének és munkaprogramjának elfogadása
- tisztségviselőinek megválasztása,
- az iskola döntése, intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása ellen a szülő, tanuló által érdeksérelemre hivatkozással benyújtott eljárást megindító kérelem elbírálása – a fenntartó hatáskörébe tartozó kérelmek kivételével
- az iskola által szervezett, nem ingyenes szolgáltatások körébe tartozó programok maximális összeghatárának meghatározása

Az iskolaszék *véleményezési jogot* gyakorol:

- a pedagógiai program elfogadásánál,
- az SzMSz elfogadásánál,
- a házirend elfogadásánál,
- a tankönyvtámogatás tanévi rendjének meghatározásánál,
- a választható tantárgyakról és a tárgyat oktató pedagógusokról, középiskolában az érettségi vizsgára történő felkészítés szintjéről szóló iskolai tájékoztató elfogadásánál,
- az első tanítási óra legfeljebb 45 perccel 8 óra előtti megkezdése kérdésében.

Az iskolaszék véleményt nyilváníthat és javaslatot tehet az iskola működésével kapcsolatos valamennyi kérdésben, a fenntartó felé véleményezheti a pedagógiai program végrehajtását, a szakmai munka eredményességét. Kezdeményezésére a Tanári Kollégium - mint nevelőtestület - konferenciáját össze kell hívni, képviselője részt vehet a tanulóbaeset kivizsgálásában. Az iskolaszék a tanuló által feltett - tanulói jogait érintő - kérdést, a szülő írásbeli javaslatát köteles megvizsgálni, és arra a megkereséstől számított 15. napot követő első ülésen választ adni.

Az iskolaszék feladatai ellátásához térítésmentesen használhatja az iskola helyiségeit, berendezéseit, ha ezzel nem akadályozza az iskola működését.

Kapcsolattartás az iskolaszékkal

e) A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái; a tanulók, szülők/gondviselők értesítésével kapcsolatos szabályok

Az iskolavezetés és a Tanári Kollégium kapcsolattartása

Az iskolavezetés és a Tanári Kollégium kapcsolattartása folyamatos. Az öngazgatásból fakadóan az iskolavezetés visszacsatolással tartozik megbízója, a Tanári Kollégium felé a vezetői feladatok ellátásáról, amely kötelezettségének a heti rendszerességgel tartott tanári konferenciákon folyamatosan tesz eleget. A folyamatos tájékoztatáson túl félévkor és év végén összegző beszámolót terjeszt a Tanári Kollégium elé.

A kapcsolattartás elsődleges fóruma a Tanári Konferencia; a pedagógusok is elsősorban itt számolnak be észrevételeikről; itt kérdezhetnek, kezdeményezhetnek az iskolavezetéssel kapcsolatban szóban, írásban, egyénileg vagy munkacsoportjaik útján. További fórumok az iskolavezetés heti ülései, amelyek nyilvánosságáról a Tanári Kollégium dönt.

Az iskolavezetés ezen felül folyamatosan tájékoztatja a pedagógusokat az iskolai ügyekről, aktuális eseményekről, feladatokról elektronikus levélben, személyes vagy telefonos megkeresés, beszélgetés, munkamegbeszélések keretében. Az iskolától érkezett elektronikus küldemények figyelemmel kísérése az Iskola minden pedagógusának munkaköri feladata.

Az iskolavezetés tagjai a mindennapi személyes munkatársi kapcsolataikban is tájékoztatnak és tájékozódnak: közvetítik a pedagógusok felé az iskolavezetés döntéseit, illetve a vezetés felé a pedagógusok kérdéseit, véleményét, javaslatait.

Az iskolavezetés és a Tanári Kollégium kapcsolattartásának szervezése, koordinálása a mindenkori iskolaképviselő és a tanári konferenciák konferenciavezetőjének feladata.

Az iskolavezetés és a szervezeti egységek, szakmai munkacsoportok, munkaközösségek kapcsolattartása

Az iskola vezetési és pedagógiai-szakmai feladatokat ellátó szervezeti egységeinek kialakítása az intézményi feladatellátás, a jogszabályi és a Waldorf-pedagógiai elvárások, a tartalmi követelmények minőségi megvalósítását célozza, figyelemmel az iskola átlátható, hatékony és gazdaságos működésére, helyi adottságaira, igényeire. A szervezeti egységek közvetlen együttműködésben állnak, munkájukat összehangolják.

Lehetséges szervezeti egységek, az iskolai igények, szükségletek szerint:

Igazgatási Csoport/Konferencia, Intézményvezető

Gazdasági vezető

Gazdasági csoport

Humán csoport/munkaközösség
Reál csoport/munkaközösség
Szaktanári munkaközösség
Osztálytanítói munkaközösség
Fejlesztő csoport

Megjegyzés: 2022-2023. tanévben, az iskola kiépülésének viszonylag alacsony fokán és a munkatársak alacsony létszáma miatt a Tanári Kollégium látja el az egyes szervezeti egységek feladatait, a működtetés során szükség szerint előálló feladatokban. Az ilyen módon létrejött mandátumcsoportok a Tanári Kollégium ülésein alakulnak, kapják mandátumaikat, jogosítványaikat és a mandátumaik lejárta, a Kollégium mindenkorai döntései szerint.

A szakmai munkacsoportokkal, munkaközösségekkel való operatív kapcsolattartás keretében az iskolavezetés szükség szerint alkalmanként tart közös megbeszélést, részt vesz a csoport-, munkaközösség-vezetők/képviselők év eleji és év végi megbeszélésén, gondoskodik a munkavégzésükhöz szükséges információk eljuttatásáról. A munkacsoportok igény szerint, de legfeljebb félévente beszámolnak a Tanári Kollégiumnak a munkacsoportjukban, munkaközösségükben végzett munkáról és a felmerült problémákról. A szakmai munkát érintő kérdésekben, szakmai feladatok végrehajtásának megbeszélésekor és egyéb szükséges esetben az iskolavezetés megbeszélés összehívását kezdeményezi a munkacsoporti képviselővel. A kapcsolattartás egyéb kommunikációs csatornáit különösen: papíralapú levél és üzenet, elektronikus levél, telefon, tanári faliújságok stb.

Pedagógiai munkát segítőkkal való kapcsolat

A pedagógiai munkát segítő napi feladatait a munkaköri leírásuk és az aktuális teendők alapján elsősorban az Iskolaképviselő határozza meg, a Tanári Kollégium döntéseinek megfelelően; emellett a munkacsoport, munkaközösségi képviselők és a Tanári Kollégium tagjai adhatnak megbízást a segítő munkatársaknak a munkaköri leírásukkal kapcsolatos feladatok elvégzésére. A kapcsolattartás egyéb kommunikációs csatornáit esetükben is a papíralapú levél és üzenet, elektronikus levél, telefon, tanári faliújságok stb. A pedagógiai munkát segítő a munkájuk elvégzéséhez szükséges adatokat kérhetnek a Tanári Kollégium tagjaitól.

Szervezeti egységek, szakmai csoportok, munkaközösségek kapcsolattartása egymással

A szervezeti egységek, szakmai munkacsoportok, munkaközösségek együttműködésének és kapcsolattartásának célja és feladata a pedagógiai munka minőségének gondozása a közös kompetenciaterületeken, egymás tevékenységének megismerése, pedagógiai és módszertani tapasztalatok megbeszélése, az együtt

gondolkodás segítése, közös problémák feltárása és felvetése a Tanári Kollégium felé, munkaterveik összehangolása, hospitálások, belső képzések kezdeményezése, szervezése.

A Tanári Kollégium, *mint nevelőtestületi közösség*, és a munkacsoportok tagjai a napi munkájukkal kapcsolatos kérdésekben folyamatosan egyeztetnek egymással, tájékoztatják egymást a pedagógiai tevékenységgel összefüggő információkról, az aktuális eseményekről és feladatokról személyes megkeresés, beszélgetés, a tanári faliújságok, papíralapú levél és üzenet, elektronikus levél, telefon útján.

A szakmai munkacsoportok, munkaközösségek rendszeresen egyeztetnek egymás között nevelési-oktatási kérdésekben, szükség szerint tartanak egymással megbeszéléseket. Az éves szakmai munka tervezésében a tanévnyitó konferencián az egyes csoportok, munkaközösségek éves munkaterveiket ismertetik, majd az elfogadott munkatervek szerinti feladatok elvégzésében egymással folyamatos, operatív kapcsolatot tartanak képviselőik/vezetőik útján. Ennek érdekében a munkacsoport-, munkaközösség-vezetők/képviselők szükség szerint, de félévente legalább egy közös megbeszélést tartanak. A szakmai munkacsoportok, munkaközösségek közös álláspontot alakítanak ki a valamennyi munkacsoportot, munkaközösséget érintő, illetve iskolai szinten egységes szakmai-pedagógiai szemléletet igénylő pedagógiai kérdésekben, így különösen a helyi tanterv felépítése, a pedagógiai munka minőséggyondozása, a tanulói értékelés, az iskolai szabályzatok pedagógiai elvei és szempontjai stb. kérdéseiben.

Az együttműködést a munkacsoport-, munkaközösség-vezetők/képviselők koordinálják: napi munkakapcsolatuk mellett a tanév elején, a tanév végén és évközben szükség szerint tartott megbeszélésükön feltárják és figyelemmel kísérik az együttműködés tartalmi és szakmai elemeinek megvalósulását. A Tanári Kollégiumot a heti tanári konferenciákon folyamatosan tájékoztatják munkacsoportjuk, munkaközösségük munkájáról, egymás közötti kapcsolattartásukról, továbbá a tanévzáró konferencián összefoglaló beszámolóban értékelik éves munkájukat, munkatervük teljesítését.

Osztálymegbeszélések

A Tanári Kollégium kiemelt figyelmet fordít az iskolai osztályközösségek helyzetére, nyomon követi tanulmányi és szociális állapotuk alakulását az osztálytanítók félévi és év végi összefoglaló beszámolója alapján, továbbá a rendszeres osztálymegbeszéléseken. Osztálymegbeszélést minden osztály esetében belátása és szükség szerint tart a Tanári Kollégium, amelyen az érintett osztályban tanító pedagógusok részvétele kötelező. A rendszeres osztálymegbeszéléseken felül az osztálytanító, osztálykísérő kezdeményezésére bármikor tartható osztálymegbeszélés az osztály aktuális problémáinak megoldására is.

Iskolaszékkal való kapcsolattartás

Iskolaszék

Az Iskolában a nevelő és oktató munka segítése, a Tanári Kollégium, a szülők, a tanulók és az intézményfenntartó együttműködésének előmozdítására iskolaszék működhet. Az iskolaszékbe azonos számú képviselőt választ: a Tanári Kollégium, a Szülői Kollégium (ha nincs szülői szervezet, akkor: az iskolában tanuló gyermekek szülei), a diákönkormányzat (ha nincs: az iskolában tanulók), a fenntartó 1 fővel képviselteti magát.

Az iskolaszék *döntési jogkörébe* tartozik:

- a működési rendjének és munkaprogramjának elfogadása
- tisztségviselőinek megválasztása,
- az iskola döntése, intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása ellen a szülő, tanuló által érdeksérelemre hivatkozással benyújtott eljárást megindító kérelem elbírálása – a fenntartó hatáskörébe tartozó kérelmek kivételével
- az iskola által szervezett, nem ingyenes szolgáltatások körébe tartozó programok maximális összeghatárának meghatározása

Az iskolaszék *véleményezési jogot* gyakorol:

- a pedagógiai program elfogadásánál,
- az SzMSz elfogadásánál,
- a házirend elfogadásánál,
- a tankönyvtámogatás tanévi rendjének meghatározásánál,
- a választható tantárgyakról és a tárgyat oktató pedagógusokról, középiskolában az érettségi vizsgára történő felkészítés szintjéről szóló iskolai tájékoztató elfogadásánál,
- az első tanítási óra legfeljebb 45 perccel 8 óra előtti megkezdése kérdésében.

Az iskolaszék véleményt nyilváníthat és javaslatot tehet az iskola működésével kapcsolatos valamennyi kérdésben, a fenntartó felé véleményezheti a pedagógiai program végrehajtását, a szakmai munka eredményességét. Kezdeményezésére a Tanári Kollégium - mint nevelőtestület - konferenciáját össze kell hívni, képviselője részt vehet a tanulóbaleset kivizsgálásában. Az iskolaszék a tanuló által feltett - tanulói jogait érintő - kérdést, a szülő írásbeli javaslatát köteles megvizsgálni, és arra a megkereséstől számított 15. napot követő első ülésen választ adni.

Az iskolaszék feladatai ellátásához térítésmentesen használhatja az iskola helyiségeit, berendezéseit, ha ezzel nem akadályozza az iskola működését.

Kapcsolattartás az iskolaszékkal

Az intézményvezető és az iskolaszék képviselője az együttműködés tartalmát és formáját tanévenként, az iskolai munkaterv és az iskolaszék munkatervének egyeztetése alapján közösen alakítja ki. Az Iskola vezetése az iskolaszék képviselőivel szükség szerint tart megbeszéléseket, egyeztetéseket, továbbá az iskolaszék képviselőjét minden olyan kérdés tárgyalására meg kell hívni, amelyben az iskolaszéket véleményezési jog illeti meg.

Pedagógusok és tanulók kapcsolattartása

A tanulók napi személyes kapcsolatban állnak az Iskola pedagógusaival, kiemelten osztálytanítójukkal. Egyéni haladásukról osztálytanítójuktól és szaktanáraiktól a Waldorf-pedagógia elveinek megfelelő folyamatos szóbeli visszajelzést, és írásbeli tájékoztatást kapnak. Az osztályt és az Iskolát érintő kérdésekről elsősorban az osztálytanítók, osztálykísérők adnak tájékoztatást, továbbá az iskolai hirdetőtáblán is megjelennek a tanulóknak vagy a tanulóknak is szóló közlemények.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban, egyénileg vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján jelezhetik a Tanári Kollégiumnak vagy a Szülői Kollégiumnak, kérhetik a diákönkormányzat, valamint segítő tanára közvetítését is. Sérelem esetén a tanuló a szaktanáraihoz, osztálytanítójához/osztálykísérőjéhez, az iskolavezetéshez, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőshöz, a diákönkormányzatot segítő tanárhoz és a diákönkormányzat vezetőségéhez fordulhat.

Diákönkormányzattal, diákképviselőkkel, diákkörökkel való kapcsolattartás

A diákönkormányzat egyik feladata, hogy segítse az Iskola tanulói és az iskolavezetés közötti kapcsolattartást. A tanulók és közösségeik az iskolai életüket érintő bármely kérdésben a diákönkormányzat útján is érvényesíthetik jogukat. Az egyes osztályok tanulói a tanév elején megválasztott diákönkormányzati képviselőn keresztül tartják a kapcsolatot a diákönkormányzat vezetőségével és közgyűlésével.

A diákönkormányzat és az iskolavezetés kapcsolattartását a diákönkormányzat munkáját segítő tanár támogatja: segíti a diákönkormányzati munkát és minden fórumon képviseli annak érdekeit, napi kapcsolatot tart a tanulókkal iskolai problémáik kezelésében.

A diákönkormányzat közgyűlése nyilvános, a diákönkormányzat működéséről a tanulók tájékoztatást kérhetnek a vezetőségtől. A közgyűlésekről a diákönkormányzat az üléseket követően az osztályképviselőkön keresztül és faliújságon, az iskolaújságban, illetve az Iskola honlapján tájékoztatja a diákokat. A diákönkormányzat mindenki számára elérhető az iskolaépületben.

Szülőkkel való kapcsolattartás

Az egyes szülőkkel, a szülői közösséggel, a Szülői Kollégiummal való megfelelő együttműködés, a szülőkkel való kapcsolattartás a Waldorf-iskola kiemelten fontos területe, amelynek kialakításáért és gondozásáért a Tanári Kollégium egésze felelősséggel tartozik.

A szülő gyermeke iskolai életéről, tanulmányairól rendszeres visszajelzést kap. A tanulók egyéni haladásával kapcsolatos szülői tájékoztatás fórumai és módjai a szülői estek, a fogadóórák, az írásbeli visszajelzések a tanulói epocha- és munkafüzetekben, a félévi értesítő, az év végi szöveges értékelés, a pedagógusokkal folytatott egyéni beszélgetések, családlátogatások.

Szülői estek

Az Iskola osztályonként rendszeresen, az osztálytanító által meghatározott időpontokban szülői esteket tart. A szülői estek és fogadóórák időpontjáról az osztálytanító elektronikus levélben tájékoztatja a szülőket. A szülők a tanév rendjéről, feladatairól, az osztályban tanító pedagógusokról a tanév első szülői estjén kapnak részletes és átfogó tájékoztatást. Új osztályközösségek első szülői estjén továbbá az osztálytanító szóban bemutatja a szülőknél az osztályban tanító valamennyi pedagógust. A tanév során az osztálytanítók havi rendszerességgel tartanak szülői estet, és ha az osztálytanító szükségesnek látja, rendkívüli szülői estet is összehívhat.

A tervezhető szülői estek idejét az iskolai munkaterv évenként tartalmazza.

Szülői fogadóórák

Az iskola valamennyi pedagógusa a munkaterv szerinti időpontokban szülői fogadóórát tart. Fogadóórán kívül is van lehetőség a szülő tájékoztatására, a pedagógussal telefonon vagy írásban egyeztetett időpontban.

Egyéb fórumok

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban, egyénileg vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján jelezhetik: elsősorban az érintett

pedagógusnak, osztálytanítónak, ha a helyzet megkívánja, akkor intézményvezetőnek, Tanári Kollégiumnak.

Az Iskola pedagógiai programja, SzMSz-e, házirendje és munkaterve nyilvános, a szülők számára is elérhető az Iskola honlapján, továbbá nyomtatott formában a titkárságon és a könyvtárban. Ezen túlmenően a pedagógiai programról, az SzMSz-ről, a házirendről és a munkaterről az intézményvezetőtől a munkatervben meghatározott intézményvezetői fogadóórákon kérhetnek a szülők tájékoztatást.

A szülői szervezettel való kapcsolattartás

Amikor az iskola létszáma és kiépülési foka indokolja és/vagy lehetővé teszi vagy az iskolában tanuló szülők igényeik alapján a szülői szervezet létrehozását kezdeményezik, akkor az intézményvezető és a Szülői Kollégium képviselője az együttműködés tartalmát és formáját tanévenként – az iskolai munkaterv és a szülői szervezet munkaprogramja alapján – egyeztet. A szükség szerint tartott közös megbeszéléseken felül az intézményvezető tanévenként egyszer a Szülői Kollégium ülésén szervezett szülői fórumon találkozik a szülőkkel, ahol tájékoztat az Iskola nevelő-oktató munkájáról, az aktuális feladatokról, válaszol a szülői kérdésekre, felvetésekre. Az intézményvezető a Szülői Kollégiumot – képviselője útján – rendszeresen tájékoztatja az Iskola pedagógiai tevékenységéről, a tanulókat érintő kérdésekről. A tájékoztatás továbbításáról az egyes osztályok szülői közössége felé az Szülői Kollégium osztályképviselői gondoskodnak, továbbá az osztályok szülői közösségeivel az osztálytanítók, osztálykísérők is közvetlen kapcsolatot ápolnak, és a szülői esteken az osztályszintű kérdések mellett az iskolai munka egészéről is tájékoztatnak.

Az intézményvezető elektronikus úton is tájékoztatást nyújt a szülői közösségeknek és az Szülői Kollégiumnak az Iskola életét érintő eseményekről.

A Szülői Kollégium képviselőjét minden olyan kérdés tárgyalására meg kell hívni, amelyben a szülői szervezetet jogszabály vagy a jelen szabályzat értelmében véleményezési vagy egyetértési jog illeti meg, továbbá akkor is meg kell hívni, ha az Iskola valamely ügyben a szülők segítségét igényli. Az Szülői Kollégium képviselője az e körbe tartozó ügyekben tanácskozási joggal vesz részt a tanári konferencián, egyéb testületi ülésen.

f) A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

A kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése

A tanulási nehézségek leküzdése, enyhítése érdekében mind a tanórákat, mind azon kívül eső tevékenységeket igénybe vesszük. Az egyénre szabott feladatok és az eltérő haladási tempóval haladó gyermek számára a követelmény is más. A feladat

(írásbeli vagy szóbeli) kiadásakor a határidőt és az értékelés módját is egyeztetjük a tanulóval. Rendszeres korrepetáló órákon segítünk neki olyan témákban előre lépni, amelyekkel otthon, egyedül nem tud megbirkózni, de itt is kap házi feladatot. Mindig mérlegeljük a teljesítőképességét, hiszen nem akarjuk, hogy egész délután tanuljon, mert nem tud regenerálódni, kikapcsolódni, s így el fogja veszíteni minden érdeklődését a tanulás iránt. Fontos, hogy a kis lépések sikereit kiemelten dicsérjük, ezzel is sikerélményt adjunk a gyermekeknek.

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel (BTMN) összefüggő pedagógiai tevékenység

Feladatok:

- A tanulási és magatartási nehézségek okainak felderítése.
 - A viselkedési tünetek megfigyelése, elemzése, a lemaradások területeinek tanulmányozása, a konferencián gyermekmegbeszélés.
 - A nevelő és tanulók közötti személyes kapcsolatok erősítése.
 - Pozitív tulajdonságok erősítése dicsérettel és ösztönzéssel.
 - Fejlesztőprogramok kidolgozása.
 - Külső nevelési és pszichológiai segítség biztosítása.

A **szociális kompetencia, az énkép, önismeret fejlesztése** nevelési programunk központi kérdésköre. A közösség és az egyén fejlődését nagymértékben segítheti, ha egy nehézségekkel küzdő gyermeket el tud fogadni, be tud emelni a közösségbe. Ez egy nehéz, kitartó munkát igénylő feladat sok szereplő számára.

Az osztálytanító és a szaktanárok az óra keretein belül külön odafigyeléssel foglalkoznak a gyermekkel. A számára segítséget jelentő tevékenységekben előtérbe helyezni vagy más, önálló feladatot adni, s ha a téma engedi, a helyzettől függően számára megfelelő mintát adni a csoportmunka során is. Kényesen kell tartani az egyensúlyt: hogy minden területen fejlesszük, de ne veszítse el érdeklődését, motiváltságát az iskolai tananyag iránt.

A reggeli beszélgető kör ciklikusan visszatérő témája – persze mindig más-más apropóból - a másság, az **elfogadás, az agresszió** kérdése, amelynek kapcsán sokszor az iskolai konkrét helyzetekkel is találunk hasonlóságokat. A dráma órák különleges segítséget adhatnak ezen nehézséggel küzdőknek és az osztálynak. Hiszen a helyzetgyakorlatok s más (pl. önismereti) játékok segítik mások mélyebb megértését, megismerését, s megláthatják azt is, hogyan látják őket a társaik. Egy-egy gyermeknél felmerülő problémát az egész tanári kollégium magáénak érez, és közösen keresünk megoldást.

A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai feladatok

Sajátos nevelési igényű gyermek felvételekor fontos szempont, hogy az osztálytanító felvállalja a gyermeket, valamint, hogy az osztályközösségbe a gyermek hosszabb távon beilleszthető legyen. Lényeges, hogy a szülők részletesen beszámoljanak gyermekük nehézségeiről, vállalják a tanítókkal való szoros együttműködést, megismerjék a Waldorf-pedagógia alapvetéseit, és el tudják fogadni, hogy gyermekük ezen elvek alapján nevelkedjen. A felvétel feltétele még, hogy a gyerekekről megfelelő szakértői vélemény álljon rendelkezésre. Kívánatos, hogy a gyermek mennél hamarabb, lehetőleg már első osztályban kerüljön iskolánkba. Ezen feltételek teljesülése esetén vállaljuk kiemelt figyelmet igénylő gyerekek nevelését (beszédfigyátékoság, kevert specifikus fejlődési zavar, tanulási zavarok, tanulásban akadályozottság)

Waldorf-iskolánk tantervében több olyan tevékenységi formát találunk, melyek az osztályban végezve is terápiás hatást fejtenek ki a speciális nevelési szükségletű gyermekekre. Iskolánk 1–4. osztályig főként a tanulóhoz szükséges készségek kimunkálásán dolgozik.

Emellett az Oktatási Hivatal honlapján található sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelveit tekintjük irányadónak.

A fejlesztés érdekében a következő tevékenységeket végezzük:

- Az olvasástanulás folyamatát két évre nyújtjuk, a késleltetett írástanulást a harmadik évben fejezik be gyermekeink
- Az első 4 év során nagy hangsúlyt fektetünk a háttérképességek fejlesztésére, pl.: a pszichomotorium fejlesztése euritmiaival, játékokkal; a vizuomotoros koordináció fejlesztése a formarajz és a különböző kézműves technikák segítségével; nyelvi készségek fejlesztése a főtanítás kezdő részeként szereplő ritmikus résszel; képi gondolkodás fejlesztése.
- Olyan légkör, nevelői alapállás veszi körül a gyermeket, mely lehetővé teszi a másodlagos pszichés sérülések oldását, illetve kialakulásuk megelőzését. A lélek rezdüléseit követő vizes festés, az euritmia, a ritmikus rész, a zenetanulás, az érzelmekhez kapcsoló ismeretátadás, az egymást segítő közösségi légkör mind hozzájárul ehhez

A speciális nevelési szükségletű gyermekek teljes ellátását 1 fő gyógypedagógus végzi, munkáját részmunkaidős, különböző területeken tanult fejlesztő pedagógusok segítik a gyermekek számától függően.

A gyógypedagógus feladatai a következők:

- A bekerülő speciális nevelési szükségletű gyermekkel pedagógiai vizsgálatot, valamint folyamatdiagnózist végez. Ezt szükség szerint évente megismétli.
- A vizsgálatokra építve a gyermek számára évente egyéni terápiás tervet dolgoz ki.

- Az osztálytanítóval, valamint a szaktanárokkal esetleg az iskolaorvossal, gyógyeuritmistával együttműködve rendszeresen megbeszéli a gyermek vizsgálati eredményeit, a felállított terápiás tervet, valamint az ezekkel kapcsolatos osztályban adódó feladatokat.
- A gyermekek számára a tanórán kívül szükségleteiknek megfelelő kiscsoportos, vagy egyéni fejlesztő foglalkozásokat végez heti rendszerességgel. Például: pszichomotoros fejlesztést, grafomotoros fejlesztést, nyelvi- és beszédfejlesztést, diszlexia terápiát, egyéb készségfejlesztést.
- Kapcsolatot tart a gyermekkel foglalkozó iskolán kívül dolgozó segítő szakemberekkel – pl.: szakorvos, szurdopedagógus, gyógytornász, pszichológus, valamint a gyermeket vizsgáló szakértői bizottsággal.

A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenység

A Waldorf-pedagógia képesség- és kreativitásfejlesztő, személyiségközpontú. A tárgyi tudást a képességek fejlesztése által képes átadni a gyermekeknek. Ez a pedagógia alternatív pedagógia, mely szerint a gyermekek adottságait három szinten próbálja fejleszteni, egyenlő mértékben adni táplálékot a fejnek, a szívnek és a kéznek. A Waldorf-pedagógia tudomásul veszi, hogy a gyermekek mindegyike egy egyszeri individuum, más-más érési ütemmel, vérmérséklettel, szülői mintával. Egyéniségükhöz alkalmazkodva próbáljuk segíteni őket abban, hogy megtalálják helyüket a világban. Nem fogjuk vissza a tehetségeket, és nem hagyjuk el a gyengébb képességűeket sem. Az a sokféle tevékenység, amit az iskolában felkínálunk, segíti őket abban, hogy megtalálják azt a tevékenységet, amiben tehetségesek, s amivel szívesen foglalkoznak. Ez az önismereti folyamatban nagyon fontos szerepet tölt be.

A tanórákon differenciált módon (nehézségi fokban, mennyiségben vagy minőségben eltérő feladatokat adunk), az egyéni képességek szerint foglalkozunk a gyermekekkel. A csoportmunkában lehetőség nyílik arra, hogy a jobb képességűek összetettebb, magasabb szintű feladatokkal birkózhassanak meg. Van, hogy eltérő házi feladatokat adunk, s van, hogy szorgalmi feladatokat kínálunk fel a tehetségesebbek számára. S ezeket órán, vagy órán kívül megbeszéljük, értékeljük. A százalékos értékelés már a közép tagozaton, a 6-7. osztályokban megjelenik. Az egyéni felkészülést igénylő feladatokban nagy lehetőség nyílik arra, hogy segítsük a tehetséges gyerekek mélyebb elmerülését az anyagban, témában. A füzetmunkában pedig az egész évi munkát végig kísérheti az eltérő módon (precizításra, igényesség a tartalomra, szerkesztésre, szépírássra, művészi munkára értendő) történő munkavégzés.

Az egészségtelen versenyszellem kialakulásától igyekszünk megóvni közösségeinket. Egyrészt, mert az egészséges szociális élethez tartozik, hogy az egyes gyermekek más és más tehetséget hordoznak, s amiben egyikük ügyes, abban a másik segítségre szorul és viszont. Másrészt célunk, hogy ne a versengés vezesse őket a tanulásban, hanem érdeklődésük, s abban való örömük, hogy valamit megtanultam, valamit tudok.

V. AZ ISKOLA KÜLSŐ KAPCSOLATAINAK RENDJE, FORMÁJA, MÓDJA

Fenntartóval való kapcsolat, Fenntartó – Iskola együttműködésének rendje

Az Iskola kiemelt kapcsolatot ápol fenntartójával, az **Alkotó Élet Pedagógiai és Művelődési Egyesülettel**. A fenntartó feladata az Iskola működéséhez szükséges jogi keretek és gazdasági feltételek megteremtése. A fenntartó a jogszabályban meghatározott intézményfenntartói tevékenységet a Tanári Kollégium által hozott döntések figyelembevételével látja el, biztosítva és támogatva a Waldorf-kerettantervben deklarált iskolai öngazgatást. Az egyesület és az Iskola döntéshozó testületei írásban tájékoztatják egymást üléseikről, döntéseikről.

Egyéb külső kapcsolatok

A Magyar Waldorf Szövetséggel és a pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó Waldorf Ház Pedagógiai Szolgáltató Intézettel az alkalmazott Waldorf-pedagógiára és a Waldorf-név használati jogára tekintettel az Iskola szoros kapcsolatot ápol.

A *Magyar Waldorf Szövetség*hez több kötelék is kapcsolja az Iskolát. Egyrészt a Szövetség szervezetéhez csatlakozva – tagszervezeteként - része a Waldorf-pedagógia magyarországi közösségének. A Szövetség másfelől a Waldorf-kerettanterv és a Waldorf-névhasználat engedélyezésének jogosultjaként felelős a Waldorf-pedagógia hazai minőségvédelméért, amelyre tekintettel az Iskola tevékenységére irányadóak a Szövetség keretében elfogadott közösségi szabályok, irányelvek, állásfoglalások és ajánlások mind a pedagógia, mind a működés területén.

A *Waldorf Ház Pedagógiai Szolgáltató Intézet* a Szövetség által alapított és fenntartott, a miniszterrel kötött köznevelési szerződés alapján a Waldorf-pedagógia területén országos szolgáltatást nyújtó pedagógiai intézet; a Waldorf-iskolák fontos külső kapcsolata. Az Iskola rendszeresen igényli és igénybe veszi a Waldorf Ház szakmai szolgáltatásait a Waldorf-pedagógia és a tanügyigazgatás területein, így különösen:

- részt vesz a Waldorf Ház által meghirdetett konzultációkon, szakmai konferenciákon, tanácskozásokon, műhelymunkákban, tréningeken, szakértői konzultációkon és más szakmai rendezvényeken,
- bekapcsolódik a Waldorf-pedagógia területén szervezett pedagógus-továbbképzésekbe,
- szaktanácsadói, szakértői szolgáltatásait igénybe veszi a pedagógiai munka megsegítésére,
- saját gyakorlati tapasztalatainak továbbításával, adatszolgáltatással, jelzésekkel járul hozzá a Waldorf Ház tevékenységéhez, segíti szakmai munkáját.

A Waldorf Házzal való kapcsolattartás és együttműködés az iskolavezetés által kialakított informális csatornákon, a Waldorf Ház szakmai rendezvényein való részvétellel, illetve az Iskola és a Waldorf Ház között létrejött pedagógiai-szakmai szolgáltatási szerződésben meghatározottak szerint történik.

A pedagógiai szakszolgálatokkal, gyermekjóléti szolgálatokkal, utazó gyógypedagógusi hálózattal az Iskola - mint a gyermekvédelmi jelzőrendszer része - a jogszabályokban meghatározottak szerint tart kapcsolatot.

A gyermekjóléti szolgálatokkal a kapcsolattartás az intézményvezető és/vagy a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladata, amelyben közreműködnek az osztálytanítók, osztálykísérők. A tanulók veszélyeztetettségének észlelése, feltárása és jelzése az intézményvezetőnek/gyermek- és ifjúságvédelmi felelősnek az Iskola minden pedagógusának feladata. A veszélyeztetettség feltárásában, a megelőzésben a gyermekjóléti szolgálat segítséget nyújt, az iskola pedagógusai pedig az iskolai nevelő-oktató munka keretei között közreműködnek a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokban.

Ha az osztálytanító, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős vagy a tanulóval rendszeresen foglalkozó bármely pedagógus a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségének vagy sajátos nevelési igényének lehetőségét észleli, és a szülővel való közvetlen egyeztetés nem vezetett eredményre, köteles a Tanári Kollégium javaslatát kezdeményezni. A Tanári Kollégium a pedagógus jelzése alapján javasolja a szülőnek a gyermek nevelési tanácsadói szakértői vizsgálatát, és ha a szülő a szakértői vizsgálatot nem kéri, az iskola jogszabályi kötelezettségének megfelelően hatósági eljárást kezdeményez a szülő kötelezése iránt. A szülő hatósági úton kötelezhető arra, hogy gyermekével megjelenjen a nevelési tanácsadáson, illetve biztosítsa gyermekének az iskolapszichológusi vizsgálaton, a fejlesztő foglalkozáson való részvételét. Az osztálytanító és a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős a Tanári Kollégium felé való jelzést megelőzően minden esetben megkísérli a szülővel a közvetlen egyeztetést a szakértői vizsgálat kérelmezése érdekében.

A pedagógiai szakszolgálatokkal, a gyermekjóléti szolgálattal, az utazó gyógypedagógusi hálózattal való kapcsolattartás történhet együttműködési megállapodás alapján, informális csatornákon, levelezéssel, személyes és telefonos megbeszéléseken, egyeztetett megbeszéléseken az Iskola és a szakszolgálat munkaterve mentén. Az iskola sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő tanulóinak ellátása érdekében a tanulókat nevelő-oktató pedagógusok, továbbá a speciális ellátásukat végző pedagógusok révén az Iskola folyamatosan, felmerülő szükség szerint tart kapcsolatot az illetékes pedagógiai szakszolgálatokkal.

Iskolaorvos, védőnő

Az iskola-egészségügyi ellátást biztosító iskolaorvossal és védőnővel a tanulók

egészségi állapotának megóvása érdekében az iskola közvetlen és rendszeres kapcsolatot tart. Közreműködésükkel szervezi a tanulók iskolaorvosi, iskolafogászati, védőnői szűrését, a kötelező védőoltásokat.

További külső kapcsolatok

Az iskola a feladatainak megfelelő ellátása érdekében állandó vagy eseti kapcsolatban áll a köznevelés területén működő hatóságokkal és szolgáltatókkal, továbbá a helyi szervezetekkel, illetve a Waldorf-pedagógiához kapcsolódó szervezetekkel, így:

- a megyeszékhely szerinti járási hivatallal
- a Belügyminisztérium Köznevelési Államtitkárságával
- a területileg illetékes (Budapesti) Pedagógiai Oktatási Központtal
- a Magyar Államkincstár Igazgatóságával
- az illetékes szakhatóságokkal: ÁNTSZ, Tűzoltóság, továbbá NÉBIH, munkavédelmi felügyelőség
- a Könyvtárellátóval, tankönyvkiadókkal, kiadókkal
- az alkalmazottak munkaalkalmassági vizsgálatát ellátó szolgáltatóval
- más Waldorf-iskolákkal és Waldorf-óvodákkal
- külföldi Waldorf-intézményekkel
- a helyi önkormányzattal
- a helyi nevelési-oktatási intézményekkel
- a helyi közművelődési intézményekkel (pl. Művelődési Központ, múzeumok, értéktár, könyvtár stb.)
- a helyi médiával
- pedagógiai szakszolgálatokkal

Az iskola helyiségeiben, területén párt, politikai célú mozgalom vagy párthoz kötődő szervezet nem működhet, párt vagy párthoz kötődő szervezettel kapcsolatba hozható politikai célú tevékenység nem folytatható, az iskola politikai szervezetekkel nem tart kapcsolatot.

Az iskola külső kapcsolatainak szervezése, felelőse

A külső kapcsolattartás általános megvalósulási formái lehetnek: levelezés, személyes és telefonos megbeszélések, csoportos megbeszélések, egyéni segítő beszélgetések, előadások, tájékoztatók, közös rendezvények, kölcsönös hospitálások, együttműködési megállapodások. A kapcsolattartási módok közül az iskola azt részesíti előnyben - a kapcsolati partnerrel is egyeztetetten - amelyet a felmerült kérdések, problémák rendezésére a legmegfelelőbbnek tart, azzal a megkötéssel, hogy amennyiben a kapcsolattartás módját jogszabály kötelezően előírja, az iskola a jogszabályoknak megfelelően jár el.

Az iskola külső kapcsolatainak szervezése és koordinálása, a kapcsolattartás során az iskola képvisellete alapvetően az intézményvezető, vagy a Tanári Kollégium megbízottjának feladata.

Az intézményvezető a képviseletet megoszthatja, illetve átadhatja a külső kapcsolat jellegétől függően az érintett terület jelen szabályzat szerinti felelősének/felelőseinek. A Tanári Kollégium más pedagógusnak is adhat a külső kapcsolattartásra eseti vagy állandó megbízást.

Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Fontos, hogy a tanulással eltöltött időszak és a pihenés megfelelő ritmusban, állandóságban váltsák egymást. A délelőtti intenzív, a gyermek egész lényét megszólító munka után szükség van a pihenésre, a kilélegzésre, hogy mindazt, amit a délelőtti iskolai munka során átéltek, délután lelkileg fel tudják dolgozni. A következő napon pedig, az alvást követően, a megszerzett tapasztalatokat más minőségben tudják előhívni, felidézni a gyermekek.

Ahogy az első osztályosok számára az a természetes, hogy a délutánt pihenéssel, játékkal - olykor alvással – töltik; második, harmadik osztálytól kezdve már ébrednek bennük az igény arra, hogy kapjanak egy-egy délután elvégezhető feladatot is. Az osztályba járó gyermekeket figyelve 2., de inkább 3. osztálytól kezdve bevezetjük a házi feladatokat. Örömteli izgalom jellemzi az első önálló feladatát megkapó gyermekeket: nagyobbak már, nekik is van délutáni feladatuk! Tapasztalatunk, hogy a Waldorf-iskolás gyermekek kíváncsisággal, lelkesedéssel fogadják a házi feladatokat, az önálló gyűjtő-, kutatómunkákat.

A szülői esteken már első osztályban beszélgetünk arról - segítve ezzel a szülőket, családokat- hogyan lehet előkészülni a későbbi tanévek délutáni, otthoni feladatainak elvégzésére. Javaslatokat adunk arra, hogy – bár még nincs otthon elvégzendő iskolai feladatuk a gyerekeknek -, a délután ritmusát úgy alakítsák ki, hogy a pihenés, a játék mellett legyen olyan időszak, amikor a gyermek segít pl. a házimunkában, valamilyen feladatot napi rendszerességgel elvégez. A napközis nevelők is nagy hangsúlyt fektetnek az iskolában eltöltött délután ritmusának helyes kialakítására, melyek nélkülözhetetlenek a gyermekek egészséges fejlődéséhez, és mindig van egy olyan időszak a napköziben, amikor az első, második osztályos gyerekek már segítenek a rendrakásban, a napközis termék takarításában.

Az iskolában eltöltött délutánok során a szabadidő változatos eltöltése (udvari játék, közösségi játékok, kézműveskedés) és a közös uzsonna után kerül sor a magasabb évfolyamok esetében a házi feladatok megoldására. Ilyenkor a gyermekek csendben, a pedagógus jelenlétében, támogatásával, segítségével dolgoznak.

A feladatok meghatározásakor a következők szerint járunk el, a következő elveket követjük:

- Célunk, hogy a belső motivációra épülve alakuljanak ki a feladatok elvégzésének délutáni szokásai.

- A gyermekek terhelése fokozatosan történik. Mértékét az egyes osztályokba járó gyerekekből kiindulva határozzuk meg. Figyelünk arra is, hogy legyen idő egyéb

elfoglaltságokra is, így a szabad, kötetlen időtöltés mellett pl. az egyéni hangszeres zenetanulásra, sporttevékenységekre, fejlesztő foglalkozásokra is.

- A házi feladatok a délelőtti tanultak gyakorlását (képesség- és képességfejlesztés), az ismeretek elmélyítését szolgálják, egyes esetekben pedig lehetőséget adnak a tanórai munka előkészítésére is.

- Az osztályban tanító pedagógusok és a napközis nevelő (ha szükséges, a fejlesztő pedagógus) rendszeres párbeszéde, tapasztalataik egymással történő megosztása segít abban, hogy a gyerekek egy-egy napra kijelölt feladatai megfelelő mennyiségűek legyenek, ne terheljék őket az elegendő pihenés rovására.

- A szülők tájékoztatását is segítik a délutáni feladatok. Azok segítségével is bepillanthatnak a gyermekeik iskolában végzett munkájába, a tanítási órákon folyó tevékenységekbe. A szülői esteken, a fogadóórákon a tapasztalatok megbeszélésére nagy hangsúlyt fektetünk.

- A differenciálás a házi feladatok esetében is megtörténik, ezzel is segítjük a gyermek individuális fejlődését. Ez lehetővé teszi, hogy képességeinek, érdeklődésének megfelelően foglalkozzon az adott tananyaggal, és az is előfordul, hogy azért bízunk meg külön feladattal egy- egy gyermeket, hogy a lelki, érzelmi és akarat tényezőket harmonizáljuk.

- A hosszabb időt igénylő feladatok esetében elegendő időt biztosítunk azok elvégzésére, ennek mértéke az adott feladattól függ, de minden esetben pontosan meghatározzuk a gyermekek számára, és a szülők számára is megadjuk az információt. A határidőt, az idő múlását a gyerekeknek rendszeres időközönként jelezzük, ha pedig úgy érezzük, tapasztaljuk, hogy szükséges, akkor egyéni megoldásokkal támogatjuk a munkavégzést, pl. kisebb részfeladatok elvégzésének rendszeres megbeszélésével, ellenőrzésével.

- A hétvége, a tanév közbeni szünetek a pihenésé, ezekre az időszakokra nem adunk házi feladatot.

- A feladatok másnapi ellenőrzésére mindig sor kerül, nagy gondot fordítunk erre osztálytanítóként és szaktanárként is. A tapasztalatainkat a napközis nevelővel, a szülőkkel is megbeszéljük, ezzel is segítve a gyermekek délutáni munkáját.

VI. ZÁRADÉKOK

A Tanári Kollégium a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet 12. § (2) bekezdésének kötelező rendelkezése folytán a Nemzeti alaptanterv módosítása és az oktatásért felelős miniszter által kiadott új kerettantervek alapján felülvizsgálta az iskola pedagógiai programját.

Megállapította, hogy a pedagógiai program alapját képező, 2013-ban alternatív kerettantervként jóváhagyott Waldorf-kerettanterv a NAT 2020-nak és a miniszteri

kerettanterveknek nem felel meg. A Magyar Waldorf Szövetség, mint a Waldorf-kerettanterv jogosultjának tájékoztatása szerint a Szövetség elvégezte a Waldorf-kerettanterv felülvizsgálatát és a módosított Nemzeti alaptantervnek, valamint a miniszteri kerettanterveknek megfelelően átdolgozott „A magyar Waldorf-iskolák kerettanterve 2020” dokumentumot az oktatásért felelős minisztériummal egyeztetve – az alternatív kerettantervek helyébe léptetett egyedi megoldásokra vonatkozó új jogszabályi rendelkezéseknek való megfelelésre is kiterjedően. A Minisztérium az átdolgozott Waldorf-kerettantervet a jogszabályi előírásoknak megfelelőnek találta.

A fentiekre tekintettel a Tanári Kollégium a pedagógiai programot módosította. A pedagógiai programot az átdolgozott Waldorf-kerettanterv 2020 alapján, azzal egyezően készítette el – a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletben elvárt, a Waldorf-kerettantervben nem érintett pedagógiai program tartalmak kiegészítő szabályozásával.

A módosítások átvezetése megtörtént, a Tanári Kollégium 2021. április 29-én megtartott ülésén az iskola egységes szervezetbe foglalt pedagógiai programját elfogadta. A Tanári Kollégium az iskola Alapító Okiratát 2021-ben, a sajátos nevelési igényű tanulók megfelelő ellátása érdekében módosította.

A pedagógiai program módosítására jogszabályváltozás, a Nemzeti alaptanterv változása, és erre tekintettel a Waldorf-kerettanterv átdolgozása adott okot. A módosított pedagógiai program nem tartalmaz olyan rendelkezést, amelyből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, ezért a pedagógiai program módosításához a fenntartó egyetértésének beszerzése az Nkt. 26. § (1) bek. alapján nem volt szükséges.

A Tanári Kollégium 2022. december 15-án tartott ülésén döntést hozott az intézmény bővüléséről, gimnázium alapításáról.

A pedagógiai program módosítása a 9-13. évfolyam beemelésével megtörtént.

A módosított pedagógiai program tartalmaz olyan rendelkezést, amelyből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, így a pedagógiai program módosításához a fenntartónak hozzá kellett járulnia. A fenntartó a hozzájárulást megadta.

**A TANÁRI KOLLÉGIUM HATÁROZATA
A PEDAGÓGIAI PROGRAM MÓDOSÍTÁSÁRÓL**

A Tanári Kollégium 2022. december 15-án tartott ülésén döntést hozott az intézmény bővüléséről, gimnázium alapításáról. A döntést a Tanári Kollégium nevében jóváhagyja:

.....

Kelt: Budapest, 2022. december 15.

**FENNTARTÓI HOZZÁJÁRULÁS
A PEDAGÓGIAI PROGRAM MÓDOSÍTÁSÁHOZ**

A módosított pedagógiai program tartalmaz olyan rendelkezést, amelyből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, így a pedagógiai program módosításához a fenntartónak hozzá kellett járulnia. A fenntartó döntése alapján a hozzájárulást megadta:

.....

Kelt: Budapest, 2022. december 22.

